

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . . . 5.— „
četrt leta . . . . . 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.
Poštna hranilnica št. 53.160.
Reklamacije so proste poštnine.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani,
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo

V. rednemu občnemu zboru

ki bo
dne 25. maja 1911. ob 10. uri dopoldne
v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
  2. Čitanje revizijskega zapisnika „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani, z dne 20. junija 1910.
  3. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1910.
  4. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
  5. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
  6. Volitev nadzorstva.
- V Ljubljani dne 4. maja 1911.

Za upravni svet:

Karel Wider, L. Jelenc,
član upr. sveta. predsednik.

Tržaško namestništvo in prvi maj.

Iz Trsta, dne 1. maja 1911.

Tržaški mestni svet je minoli teden sklenil, dovoliti vsem mestnim uslužbencem prost dan 1. maja, ker v Trstu delavstvo vseh strok praznuje ta dan. Dosledno bi morale ta dan praznovati tudi tržaške mestne ljudske, meščanske in srednje šole, ker je učiteljstvo teh šol v mestni službi. V tem smislu je tudi storil mestni svetnik dr. Mrach predlog, ki je bil sprejet, a župan je odredil, da se ta sklep predloži namestništvu kot c. kr. deželni šolski oblasti.

Na namestništvu so razni gospodje drug drugemu prepustili ta akt v rešitev, a nobeden se ga ni upal rešiti. Končno je namestnik odredil, da se sklep mestnega sveta ne odobri, torej da tržaške šole letos 1. maja ne praznujejo. In res se je danes v vseh tržaških ljudskih, meščanskih in srednjih šolah, bodisi mestnih, zasebnih ali državnih, vršil pouk. Obisk je bil pa minimalen. Celotno nekaterih razredih državnih šol je bilo 50% učencev odsotnih, mestne šole so bile pa skoro prazne.

Kot pedagogi smo mnenja, da bi pač bilo pametneje, dati mladini prosto ter ji s tem vzeti kvarno zadoščenje, da je proti ukazu ostala iz šole ali po tržaško rečeno, da se je poživigala na šolo. Saj gospoda vendar ve, da prepovedan sad bolj mika nego dovoljen in to je za značaj mladine škodljivo. In kdor pozna tržaški 1. maj, ta ve, da so pač redki taki starši, ki bi ta dan otroka poslali v šolo, sami si pa dovolili izlet v okolico. Čudimo se, da „rdeči princ“ tako malo pozna tržaško psiho. Po našem mnenju tak ukrep vrzel med

ljudstvom in vlado le širi in tudi iridentizem srka iz tega hranilnega soka.

Sicer pa je imel mestni svet kot krajna šolska oblast pravico dovoliti prost dan, saj je to v § 57. šolskega in učnega reda določeno. Če se mestni svet pritoži na ministrstvo, utegne namestništvo s svojo trmo propasti.

Seveda, če bi kak Nagl zahteval, naj šole praznujejo kak cerkven praznik, takrat bi menda odredba namestništva bila drugačna. Živimo pač v klerikalni Avstriji!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga s omejenim jamstvom.
Promet do konca aprila K 105.158.84.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez pošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Germanizatorično delo štaj. dež. šol. sveta.

Nadzornik Končnik se počuti kot „deutscher Mann“ jako dobro ter izkuša naznanjati to svojo zadovoljnost vedno nanovo v svojih odlokih. To pa opravlja tako, da prikrajuje pravice vsemu slovenskemu šolstvu vedno pogosteje in na vedno oblastnejši način. Tako je porodil zopet novo klofuto slovenskim šolam, ki se glasi:

„Laut Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 13. März 1911, Zahl 3^{2289/11} 1191, haben von nun an alle Anstalten, die den Bezirkschulräten unterstehen, das benötigte Zeugnispapier nur im Wege der zuständigen Bezirkschulräte zu beziehen.“

Die bezüglichen Bestellungen sind rechtzeitig, d. i. im Monate August jeden Jahres dem Bezirkschulrate behufs Effektivierung durch die k. k. Schulbücher-Verlags-Direktion vorzulegen.“

Kaj se to pravi? 1. morajo izginiti s amoslovenske in menda celo drugejezične tiskovine, kakor se je uvedel že modus za glavno letno poročilo; 2. se ne sme podpirati z naročenjem domačih slovenskih trdk, ampak se mora kupovati pri nemški. Kaj pa, ko bi napravili vsi slovenski krajni šolski sveti sklep, da plačajo le tiste tiskovine, ki so se naročile v trdki, ki so jo določili sami? Ženergičnim postopanjem, neupoštevanjem in preziranjem takih ukazov bomo gotovo več dosegli kakor če se uklonemo pa naročimo ponižno, kakor je bilo ukazano od zgoraj.

Na mestu bi bilo tukaj-le malo razmotrivanja o slovenskem uradovanju. Par tovarišev se je oglasilo v „Tovarišu“ o tem in slišali smo od ene strani mlo pritožbo, da „drugi uradi ne uradujejo slovensko“, od druge malo

radikalnejše pa, {da to nas sicer nič ne briga, in slovensko-ponižno misel, da polagoma bi se že dalo uvesti tako uradovanje, da pa manjka izrazov itd. Brez ozira na to, da ni nikjer zapisano, naj se uraduje ravno po gotovem kopitu, in da mora biti uradna slovenščina drugačna kakor jo pišemo sploh, so take misli in želje najboljša priprava za odloke, kakor se nam jih upa pošiljati dež. šol. svet. Ubiti nam izkušajo vso svobodo in mi, namesto da bi nastopali radikalno, klonemo tilnik, pa kažemo narodno zavest in ponos s C. M. šibicami in kvečjemu s tem, da žrtvujemo v denarjih za narodne namene. Če je to žrtev, sploh ne verujem. Stati bi morali krepko kot Slovenci in skupno odbijati v organizaciji napade na našo narodnost pa naš stan!

In „Zveza“, na delo proti takim odlokom, drugi pa vsi za njo in z njo!

Kranjske razmere v istrski ljudski šoli.

Od preproste kmetiške roke smo prejeli nastopni članek:

Pred okoli dvema letoma je prišel k nam za kaplana g. Ig. Marinčič.

Precej po njegovem prihodu je zavladalo sicer v našem mrtvem okraju novo življenje. G. kaplan se je začel zanimati za ljudsko izobrazbo. Ustanovil je v Hrušici tamburaško društvo, pevsko društvo in slovensko katoliško izobraževalno društvo. Ustanovil je tudi neko čitalnico, da bi vsa ta društva zajemala izobrazbo v njej.

Odkrito povedano, da smo se vsi temu veselili in upali smo, da zavladajo tudi pri nas boljši časi. Ali varali smo se. Ko je g. kaplan prinesel v čitalnico raznih časopisov, in to „Slovenca“, „Domoljuba“, „Zarjo“, „Našo moč“ in podobne, so ljudje vprašali, kje je „Edinost“? Ali takrat je bil ogenj v stehi. G. kaplan je zarohnel, da so to najboljši časopisi, kar jih je na Slovenskem, drugih pa tu ne potrebujemo.

Ljudje, seveda sami preprosti kmetje, so se temu vdali in molčali. Pri tem so pa iskali okolo, ker sami siromašni, da si ne morejo naročiti časopisov, kdo bi jim dal čitati kakšen drugi časopis, kakor „Edinost“, „Učiteljski Tovarš“, „Slovenski Dom“, „Našo Slogo“ in druge.

Ko je naš g. kaplan videl, da po čitalnici predejo pajki in da si ljudstvo išče čtiva drugje, je bila strah in groza.

Že tri nedelje zaporedoma je v preteklem mesecu metal ogenj in žveplo s prižnice na ljudstvo, da smo mislili, da bo strepetal kakor miška, ko se ji lešnik uzame. Posebno „Slovenski Dom“ mu je v želodecu, ker se je tukaj začel jako širiti.

Vse to kričanje in vse izpraševanje deklet v izpovednici nas malo briga, ker mi gremo svojo pot, je li to gospodu kaplanu všeč ali ne.

Da se je patagonja zanesla v šolo med male otroke, to presega pa že vse meje. V petek, dne 21. aprila t. l., ko je prišel namreč g. kaplan poučevat veronauk v šolo, je imel celo uro govor o časopisih. Rekel jim je, da so le tisti

časopisi dobri, ki se nahajajo v kaplaniji in vsi drugi da so brezverski, pohujšljivi, gnili in bognedaj, da bi kdaj katerega drugega v roko prijeli, ker dogodilo da se je že, da je otrok takoj umrl, ko ga je v roko prijel! Nasprotno pa je trdil, da morajo čitati časopise, ki jim jih on priporoča.

Dovoljujemo si vprašanje na g. šolskega voditelja v Hrušici in g. okrajnega šolskega nadzornika: Ali je po zakonu dopustljivo to, da se našim otrokom takšni nauki utepajo v glavo? Ako ni, pozivljamo gori imenovana gospoda, da storita potrebne korake, sicer jih bomo sami.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Društvo slovenskih učiteljce je imelo svoj redni občni zbor dne 13. aprila 1910 ob 10. dopoldne v šentjakovski šoli v Ljubljani. Gđna. predsednica K. Drolova pozdravi navzoče. Nato poroča tajnica gđna. J. Miklavčičeva o družbenem delovanju minulega leta. Društvo se je z uspehom zavzelo za to, da se četrto učno mesto na licejski vadnici odda učiteljci. Nastavila se je gđna. M. Arselinova. Dalje je društvo vložilo prošnjo na deželni odbor, naj ne prikrajša omoženih učiteljce pri podelitvi 25% drag. doklade. Posebno pozornost je društvo obrnilo gospodinjskemu tečaju za učiteljce, ki se je priredil v prostorih društva „Mladika“ meseca avgusta 1910. Tečaja se je udeležilo 9 učiteljce, vodila ga je gđna. Jerca Zemljanova. V tečaju je predaval g. dr. M. Rus o higieni in gospod. tržni nadzornik A. Ribnikar o živilih. Za tečaj je bilo proračunjenih 1800 K. Ker pa je društvo „Mladika“ prepustilo svoje prostore brezplačno in sta gg. predavatelja v korist društva odklonila vsako nagrado, so znašali stroški tečaja le 1013 K 44 vinarjev, 432 kron so prispevale udeležence tečaja, ostanek 581 K 44 v se je moral pokriti iz društvene blagajnice, ker društvo navzlic prodajam ni dobilo za ta tečaj nikakih podpor. — Iz poročila gđe. blagajničarke M. Maroutove je razvidno, da ima društvo še 986 K 11 vin. imetja. — Nato poda gđe. M. Mehletova kot udeleženka tečaja kratek in pregleden opis o prireditvi in uspehih I. gospodinjskega tečaja za učiteljce. Gđe. Odlaskova poroča o gospodinjskem tečaju za kmetiška dekleta, ki ga je priredil deželni odbor v Dobropoljah in pri katerem sta hospitali tudi dve učiteljci. — K slučajnosti se oglasi gđna. Odlaskova in izjavi v imenu članice Slomškarič, da morajo na prigovarjanje od izvestne strani izstopiti iz društva slovenskih učiteljce, 1. ker društvo daje tiskati svoja letna poročila v Lampretovi tiskarni v Kranju, 2. ker društvo zbada v svojem letnem poročilu slavni deželni odbor, 3. ker priporoča „Mladiko“ kot važen zavod za vzgojo narodnih hčera in 4. ker je društvo dalo za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda 200 K, „Straži“ pa nič. K tem točkam se je vnela živahna debata, koncem katere se je vzel izstop Slomškarič na znanje*) — Potem se sklene prirediti v letošnjih počitnicah II. gospodinjski tečaj za učiteljce, ako bo dobilo društvo kaj podpor. — Nadalje predlaga gospodična V. Zupančičeva, naj se društvo zavzame za to, da bo opravilna doklada učiteljcam, službujočim na enorazrednicah, všteta v pokojnino.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer zboruje v četrtek, dne 11. maja, * Prav je tako! Ured.

pisec in takratni urednik „Slovenskega Naroda“.

Učiteljska Riječ se imenuje glasilo učiteljstva kraljevine Hrvaške in Slavonije, ki je ravnokar začelo izhajati v Grubišnom polju. List izhaja vsak četrtak in stane na leto 6 K. V programu pravi, da se bo v prvi vrsti boril za materialno izboljšanje hrvaškega učiteljstva. Želimo temu novemu bojevniku za učiteljske interese največ uspeha. Veseli nas, da se „Učiteljska Riječ“ z vso iskrenostjo zavzema za bratstvo med Hrvati in Srbi.

40.000 K češki šolski družbi. Pokojni zasebnik Dominik Daneš v Pisku je zapustil Ustredni Matici Školski svoje imetje vredno 40.000 K.

Kongres proti tuberkulozi se vrši letos od 24.—30. septembra v Rimu pod pokroviteljstvom italijanske kraljeve dvojice. Kongresa se udeležijo zdravniki vsega sveta.

Ustanovitev akademije lepih umetnosti v Dalmaciji. Iz Zadra poročajo: Dalmatinsko namestništvo je obvestilo deželni odbor, da namerava naučno ministrstvo v smislu resolucije, stavljene od posl. Biankinija v dalmatinskem deželnem zboru, ustanoviti akademijo lepih umetnosti, in sicer v Dubrovniku ali v Splitu.

Novo podružnice nemškega „Schulvereina“. Nanovo so ustanovljene v Primorju tri podružnice tega Slovencev in Hrvatov sovražnega društva, in sicer ženska podružnica v Trstu, ženska podružnica v Pulju in podružnica v Lovrani.

Dunajski mestni svet je odredil dovoljenje vsem mestnim učiteljem, ki so se kakor člani moškega pevskega društva hoteli udeležiti potovanja v Rim.

Peti niževavstrijski katoliški shod se vrši dne 4. in 5. novembra letos v Dunajskem Novem mestu.

Sedem milijonov dolarjev za lek proti sušici. V Novem Jorku je umrl milijonar Patien za sušico. Od vsega svojega velikega imetja je zapustil 2 milijona dolarjev za raziskavanje in pobiranje sušice. Že pred nekaj leti je zapustil vseučilišču v Illinoisu v isto svrhu pet milijonov dolarjev tako, da je ta ustanova z novim legatom narasla na 7 milijonov.

Slovensko Planinsko Društvo je imelo preteklo soboto zvečer v Ljubljani svoj letni občni zbor. — Koncem leta 1910 je imelo skupno društvo 3172 članov, in sicer osrednje društvo 1034 — za 58 več kakor prejšnje leto — in 19 podružnic, skupaj 2138 — za 12 več kakor prejšnje leto. Skupno število članov se je pomnožilo za 70 članov. — V kočah, ki jih oskrbuje osrednji odbor, je bilo v lanskem letu 5643 obiskovalcev, za 975 več kakor prejšnje leto. — Koncem leta 1910 je bilo blagajniškega prebitka 2488 K 15 v. Denarnega prometa je bilo 112.699 K 2 v. Članarine se je vplačalo 5488 K, za „Planinski Vestnik“ 6258 K 92 v. Planinske kočice so imele v preteklem letu 22.075 K 99 v dohodkov, oskrbovanje koč pa je veljalo 15.832 K 46 v. Stavbe za planinske kočice so veljale 22.770 K 30 v, inventar v kočah pa znaša 6418 K 58 v. O izpremembi pravil je podrobneje poročal ravnatelj dr. Jos. Tominešek. Bistvo izpremembe pravil je to, da dobe podružnice večje pravice kot so jih doslej imele. Dr. Kušar predlaga, da se en bloc sprejmejo izpremembe pravil. Na predlog g. Mandlja so bili nato soglasno z vzklikom izvoljeni v odbor: za načelnika dr. Fr. Tominešek, za njegovega namestnika ravnatelj prof. Mačer; za odbornike Jos. Hauptman, Ivan Petrovič, Anton Šusteršič, Oskar Skušek, Ivan Korenčan, Viktor Skabrne, Leon Mencinger, dr. Jernej Demšar in prof. Janko Mahar; za namestnika Jos. Kunaver in Iv. Podgornik; za preglednika računov Ivan Mejač in Hinko Lindtner. Na predlog dr. Kušarja se soglasno izvoli za častnega člana profesor Anton Zupan v Kranju, ki si je pridobil zlasti zaslug za slovensko planinstvo s Prešernovo kočjo na Stolu. Prva nova kočja, ki jo zgradi osrednji odbor, bo stala na Križu, prehodu iz Kranjske gore v Trento.

Pomlad pride, pomlad! Pišite po vzorce! V. J. Havliček a bratr, Kopalniška Podčbrady (Češko). Slavno znani l. 1887 založeni izvozni dom modnega sukna in platna, obhaja 25. jubilej in pošilja novo izgotovljene zbirke vzorcev spomladanskih in poletnih novosti, modnega blaga in sukna za gospe in gospode, blaga za kostume, krila in bluze, cefirov, pralnega blaga, robecev flanelnih in bombaževih, izber za neveste, damaste, namiznih in kavinih garnitur, robecev, brisač itd. Priporočamo to realno in solidno češko trdiko cenjenemu učiteljstvu. Pri naročbi se sklicujte na naš list, da se vam pošljejo vzorci brezplačno.

Razgled po šolskem svetu.

Nemško šolo ustanove v Dubrovniku v Dalmaciji.

Štiri milijone dolarjev za japonsko vseučilišče. Kakor poročajo listi iz Novega Jorka, je zapustil milijarder Carnegie japonskemu vseučilišču Wasada v Tokiju štiri milijone dolarjev. To darilo utemeljuje Carnegie s tem, da se je potegoval prof Okana, usta-

novitelj vseučilišča, opetovano za mir. Podobno darilo petrolejskega kralja Rockefellerja je vseučilišče svoje dni zavrnilo, ker so bili z darilom v zvezi razni pogoji, ki so se tikali verske vzgoje.

Število evropskih visokošolcev. Na vseh 125 evropskih vseučiliščih je bilo lansko leto 228.732 slušateljev. Najbolj obiskovano vseučilišče je berlinsko; ima namreč okroglo 14.000 slušateljev. Druga najbolj številna vseučilišča so: pariška, budimpeštanska in dunajska univerza.

Raznoterosti.

Reforma koledarja. Na Angleškem se bavijo z mislijo, [reformirati koledar. Po najnovejšem načrtu bi bil prvi dan v letu (t. j. novo leto) praznik. Temu bi sledili tedenski dnevi od ponedeljka naprej po vrsti. Prvi dan v letu bi ne bil ne tedenski dan ne nedelja, zato bi imelo leto potem 364 dni, kar da ravno 52 tednov. Na ta način bi se, recimo, napravilo, da bi bil 2. januarja v vsakem letu ponedeljek, 3. torek itd. Drugi učenjaki so se izjavili proti taki reformi.

Rufjanstvo v visokih krogih. V Kijevu se bavi sedaj policija z nečuvnim zločinom, v katerega so zapleteni najvišji krogi. Enajst odličnih oseb, med njimi enega aktivnega generala, enega odvetnika in enega bogatega veleposestnika je policija aretirala zaradi sovodstva in kupčevanja z deklacijami. Žrtve so bile deklice iz odličnih rodov in starosti 14 in 15 let.

Argument proti ženski volilni pravici. V ameriški državi Minesota so v zakonodajnem zastopstvu razpravljali o volilni pravici žen. Senator Duer je govoril proti. Pri tem je zaklicala neka gospa z galerije: „Če bi bila doli, bi vas potegnila za ušesa!“ Nato je zaklicala Duer: „Takim osebam naj damo volilno pravico?“ Ta argument je zmagal. Predlog o ženski volilni pravici je bil odklonjen.

Ali sme ravnatelj poljubiti učiteljico? Novojoški šolski svet se po dolgem posvetovanju in preiskovanju ni mogel odločiti, ali sme šolski ravnatelj poljubiti učiteljico in kakšna kazen zadene ravnatelja, če poljubi učiteljico. Dogodila sta se dva slučaja, v katerih sta se dva šolska ravnatelja nekoliko preljubeznivo vedla napram učiteljicam. V enem slučaju je učiteljica, ki je nastopila kot tožiteljica, izpovedala, da jo je ravnatelj pred osmimi leti enkrat prijazno in z zaljubljenimi očmi pogledal ter ji pogladil roko. Morda se je v tem tudi zmotila. Toda skoraj gotovo se je tako zgodilo, zakaj šele štiri leta potem je poizkusil ta šolski tiran poljubiti jo. Tudi to ni mlade dame preveč vznemirilo in je o vsem tem lepo molčala. Eno leto pozneje je pa ravnatelj svoj naklep izvršil in poljubil učiteljico. Vendar je pa čakala še tri leta, da se je pritožila. Šolski odsek je smatral za razbremenilno dejstvo, da je ravnatelj rabil celih pet let, da je prišel od zaljubljenega pogleda do poljuba, in pa dejstvo, da je njegova nedolžna žrtev čakala še tri leta, da se je pritožila. Drugo tožbo je vložila neka učiteljica, ki je trdila, da je njen ravnatelj pred štirimi leti jo poizkusil poljubiti. Tudi v tem slučaju ni bil šolski svet na jasnem, ali se je učiteljica pritožila, ker je ravnatelj napravil poizkus, ali pa, ker se ta poizkus ni posrečil. Eden od članov je branil ravnatelja, češ, da učiteljici zaradi poljuba, oz. zaradi poizkusa nista mnogo trpeli. Pripomnil je tudi, da se ena od obeh učiteljic ni pustila prestaviti na drugo šolo. V preiskovalnem odseku šolskega sveta se je z veliko večino zavrgel predlog, naj se ravnatelj odpusti. Sprejet je bil pa predlog, naj se ravnatelju za kazno odtegne skozi štiri mesece plača, kar znaša približno 5000 kron. Kaznovani ravnatelj bo pa lahko računal, koliko je moral plačati za poljub, koliko za poizkus, koliko pa za to, da je učiteljici roko pogladil.

Nenavadna oporoka. V Košicah na Ogrskem je umrl te dni večkratni milijonar dr. Josip Senka, znan kirurg, bivši učenec slavnega Birotha. V svoji oporoki je zapustil več stotisoč kron v dobrodelnih svrhe. Njegova poslednja želja je, da se izposluje dovoljenje od madjarske vlade, da njegovo truplo sežgo na madjarskem ozemlju. Oporoko je zaključil z besedami: „Finita la comedia“.

Nova iznajdba v elektriki. Danec Waldemar Poulsen je iznašel nekaj povsem novega na polju elektrike. To je električno luč brez žic. Poizkušal je veliko in se veliko trudil, dokler ni popolnoma uspel. Danes mora biti zvezana vsaka električna luč z dvema žicama, da gori. On pa je iznašel tako, da ni treba nič žic, po katerih teče elektrika. Kakor brzojavimo brezžično, tako bomo imeli tudi luč brezžično. Ne pozna se sicer še stroja, ve se pa gotovo, da je vse to res. Poizkušal je to že v javnosti. Na eni strani velike dvorane je stal on, na drugi pa njegov pomagalec, ki je držal električne luči. In začele so naenkrat goriti, dasi jih je držal popolnoma prosto v zraku in ni bilo stika z nobenimi žicami. Ta iznajdba je velikanskega pomena. Saj je znano, da moramo imeti po dve žici za vsako svetilko in da morajo biti napeljene iz elektrarne. Baš danes je vsaka iznajdba, ki odpravlja žice, izredno dobrodošla, saj imamo po velikih

mestih toliko različnih žic, da ne bo kmalu nobenega prostora več. A ne samo to. Žice so vse iz bakra, baker je pa drag. — Na ta način se bo električna luč pocenila, da jo bo premogel vsak človek.

Vseučiliški slušatelj kot natakarji. V nedeljo so imeli v Budimpešti vseučiliški dijaki zborovanje, na katerem je govoril tudi dekan Bokefi ter ostro obsojal one dijake, ki so se zavezali vstopiti kot natakarji pri restavratiju Straussu v Kesztyelyju. Dekan je poudarjal, da naj si išče vsak svoj kruh v svojem pokliu.

Kuga. V nizozemski Indiji se kuga vedno bolj širi. Vsak dan umre v treh najbolj okuženih krajih po 50 oseb. Najbrže so zanesli kugo v nizozemsko Indijo malajski mohamedanci, ki so se vračali od romanja v Mekko. — Po uradnih poročilih se je na Javi od začetka februarja do 2. aprila t. l. zgodilo 105 slučajev kuge. Od zbolelih je umrlo 75, 13 jih je pa ozdravelo. Dne 2. aprila so oglasili 13 slučajev novega obolenja in 7 slučajev smrti.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1083. Kranjsko. 1-1
Na enorazredni ljudski šoli v Kuzelju razpisuje se v stalno nameščenje služba učitelja-voditelja s posebnimi prejemki in z užitkom prostega stanovanja. Prosilec, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno namešчени, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo. Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predložijo do 8. junija 1911. C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 2. maja 1911.

St. 1084. 1-1
Na dvorazredni ljudski šoli v Banjaloki razpisuje se v stalno nameščenje drugo učno mesto z zakonitimi prejemki. Prosilec, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešчени, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predložijo do 8. junija 1911. C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 2. maja 1911.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

Slov. Ilustrovani Tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le K 1:80. Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: „Ilustrovani Tednik“, Ljubljana.

Knjigoveznica
Anton Janežič
Ljubljana
Florijanska ulica 14
se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del. Pri večjih naročilih 10% popusta.

Ljubljanske

Benetke

so zopet odprte.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Našim rodbinam
priporočamo 52-44
Kolinsko cikorijo

Iv. Bonač
v Ljubljani
priporoča svojo trgovino papirja in pisalnih potrebščin, kartonažno tovarno, knjigoveznicu.

AVGUST AGNOLA
Ljubljana, Dunajska cesta 13
priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje. — Prezema vsa v to stroko spadajoča dela.

J. Jax
Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

Najugodnejši češki nakupni vir. Spomlad-poletje 1911.

V. J. Havliček a bratr Kopelji, Podčbrady (Češko)

slavnoznani izvozni dom, pošilja franko novó zbirko vzorcev modnega blaga, cefirov in sukna

opreme za neveste, Havličkove tkanine, damasta, brisalk, robecev, garnitur itd. Vzorec franko.

spomladanskih in letnih novosti 1911

1 zavojev 40 metrov pralnih ostankov praktično združenih za 18 K franko dostavljen. Od teh ne pošljemo vzorcev. Samo pri nas najbolje. Havličkova tkanina 1 kos 18 m za 12 K, boljše vrste 23 m za 16 K. Specialiteta: Po-bradska kopalniška tkanina 23 m za 23 K 40 v. Založeno l. 1887. XXV. letnik.

Pišite po vzorce!

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani,
Dolenjska cesta 21.

Obvestilo!

Ravnokar je prispelo **500 kamgarn**
modnih oblek za gospode

od K 10— naprej.

Dober nakup brez konkurence.

Damska konfekcija

kakor krila in bluze po priznanih nizkih cenah.

„Agleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici 26-21

Tržaška ulica številka 16

v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v
bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odje-
malce, da je došla rav-
nokar velika množina
raznovrstnega blaga naj-
različnejših kakovosti iz
avstrijskih in angleških
tovaren

za vsak stan.

Posebno se priporočam
cenjenim gg. učiteljem v
mestu in na deželi.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige:

1. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožefu I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena 4 K. Prav primerna knjiga za šolarske, lokalne in okrajne učiteljske knjižnice.
2. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 10 v. Priročna knjiga za učenje in učenje pri petju.
3. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 v.
4. A. Rapè: Mladini. I. zvezek. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.
5. J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka. I. zvezek. Cena vezani knjižici 1 K, s pošto 16 v več.
6. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I. zvezek. Pri-povedni spisi. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I. zvezek. Druga izdaja. Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu
za zgradbo učiteljskega konvikta.

**Kupujte te knjige! Priporočajte
jih prijateljem učiteljstva!**

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 1/2. — 1/3. ure popoldne in vsako soboto od 5. — 1/2. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišče in vključenih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer	11 rokov	à 9 K	— h,	12. rok	4 K	78 h
B	"	"	"	"	18.	3 "	56 "
C	"	"	"	"	24.	4 "	66 "
D	"	"	"	"	38.	— "	86 "
E	"	"	"	"	46.	1 "	81 "
F	"	"	"	"	59.	— "	70 "
G	"	"	"	"	69.	1 "	42 "
H	"	"	"	"	84.	1 "	26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani,

Frančiškanska ulica številka 8, v poslojpu
Učiteljske tiskarne I. nadstr.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog:
nad 40 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1,200,000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/4% brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. **Izguba vložnega denarja je nemogoča**, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, **izključena vsaka špekulacija** z vložnim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5%, in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

12-3

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je zglasiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Fran Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano).

V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pristopnina se ravna po starostnih letih in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K, poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K, ki je znašal konec X. upravne dobe 6179 K 98 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnikstvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.